

CICAT ➤➤2025

Muutoksen tukeminen kiertotaloudessa

Näillä teemoin etenemme tänään

Kommentteja,
keskustelua &
kysymyksiä chatiin!

1. Näkökulmia kiertotalousmuutoksen johtamiseen

- Yritykset osana systeemisiä transitioita (*Satu Teerikangas*)
- Kiertotaloussiirtymä sosiokulttuurisena muutoksena (*Marileena Mäkelä*)

2. Kiertotalousmuutoksen mahdollistajat

- Yhteistyö muutosvoimana (*Anna Heikkinen*)
- Rohkea yrityskulttuuri muutosvoimana (*Jenni Kaipainen*)
- Projektit muutosvoimana (*Jatta Pitkänen*)
- Yksilöt muutosvoimana (*Tiina Onkila*)
- Kansalaiset muutosvoimana (*Angelina Korsunova-Tsaruk*) – in english

3. Yhteenvetona

Näkökulmia kiertotalousmuutoksen johtamiseen

Satu Teerikangas
Turun yliopisto

CICAT ➤➤2025

Kohti kestävyystoimijuutta!

- Monitieteinen, integratiivinen näkemys kestävyystoimijuuteen
- Kestävyystoimijuus on tietoista, proaktiivista yksilö- tai yhteistyössä toteutuvaa toimintaa päämääränään kestävä elämä (Teerikangas et al., 2021)
- **Kestävyystoimijuuden muodot:**
 1. Yksilöt
 2. Organisaatiot
 3. Aktiivit
 4. Yhteistyön muodot

Osittain avoimena julkaisuna, lataa täältä:

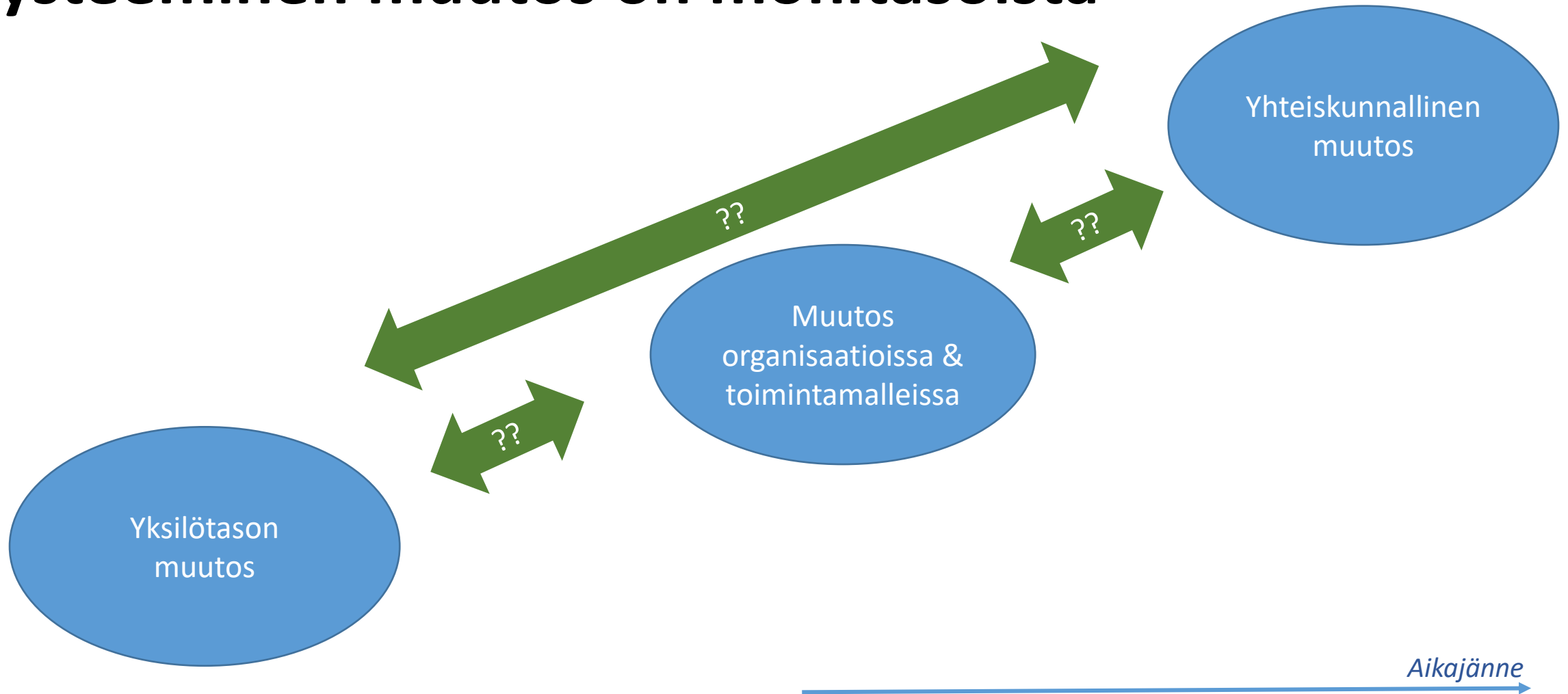
<https://www.elgaronline.com/view/edcoll/9781789906028/9781789906028.xml>

RESEARCH HANDBOOK OF
Sustainability Agency

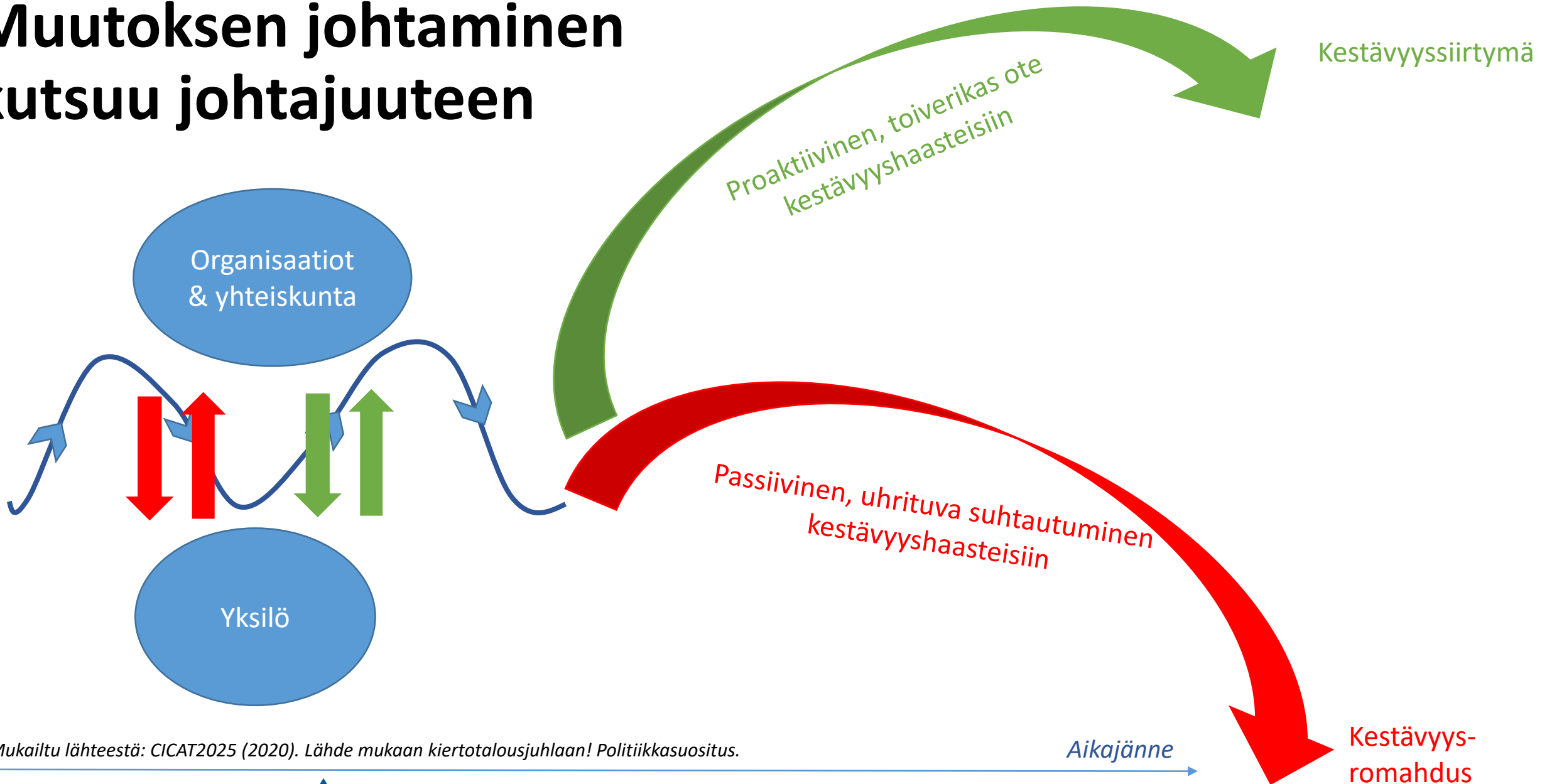
Edited by
Satu Teerikangas • Tiina Onkila
Kaarina Kolstinen • Marjoena Mäkelä

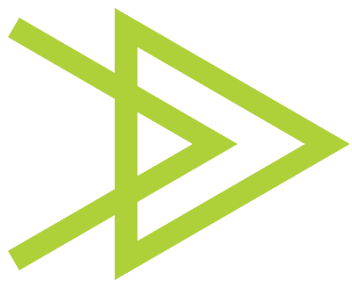
Systeminen muutos on monitasoista

Muutoksen johtaminen kutsuu johtajuuteen

Mukailtu lähteestä: CICAT2025 (2020). Lähde mukaan kiertotalousjuhlaan! Poliittikasuositus.

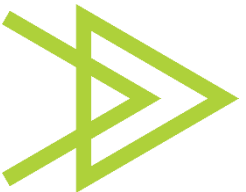
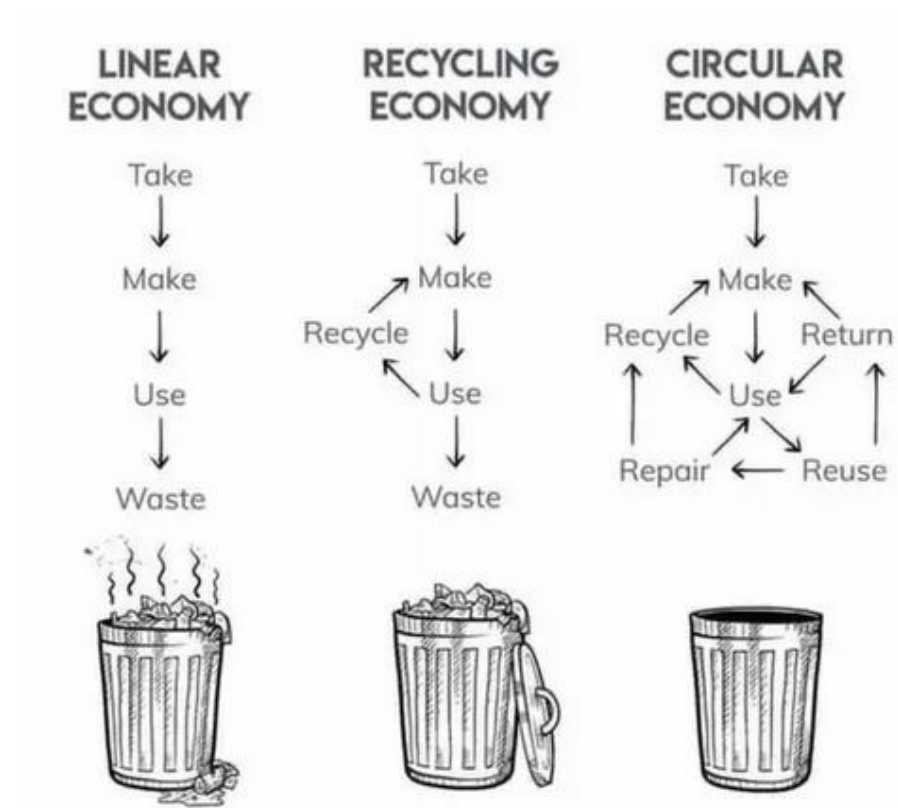
Lue lisää kirjanluvusta, joka ilmestyy vuodenvaihteessa 2021-22: Mäkelä, M., Onkila, T., Teerikangas, S., Sarja, M., Valkjärvi, M. & Koistinen, K. 2021. Transitioning to the circular economy — Shifting from a technical to a cultural perspective. Kirjassa: Pal, V. Social and cultural aspects of the Circular Economy: Towards solidarity and inclusivity. Routledge Press, Taylor & Francis Group.

Kiertotaloussiirtymä sosiokulttuurisena muutoksena

Marileena Mäkelä

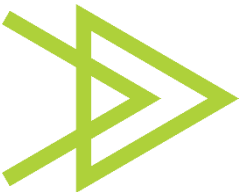
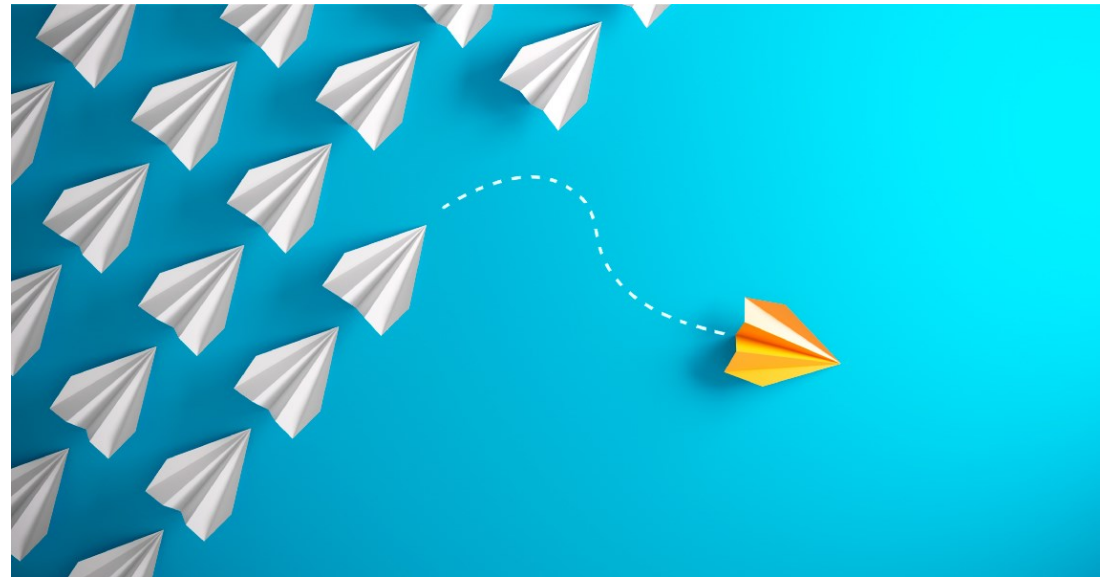
Jyväskylän yliopisto

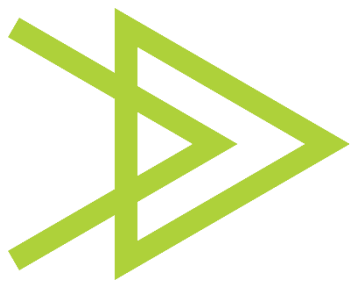
Kiertotalous nähdään usein vain teknistaloudellisenä haasteena

Kiertotaloussiirtymä on myös sosiokulttuurinen muutos

Arvot
Tietoisuus ja osaaminen
Yhteistyö

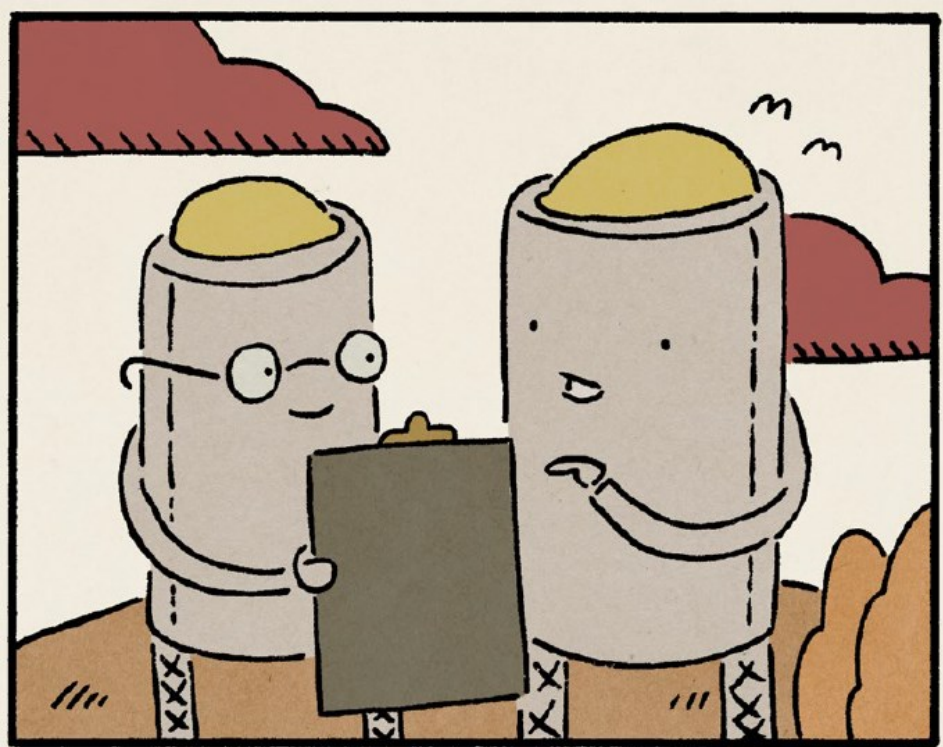

Yhteistyö muutosvoimana

Anna Heikkinen

Tampereen yliopisto

Kiertotalouden vahvistaminen vaatii **siilot ylittävää sidosryhmien yhteistyötä** paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti.

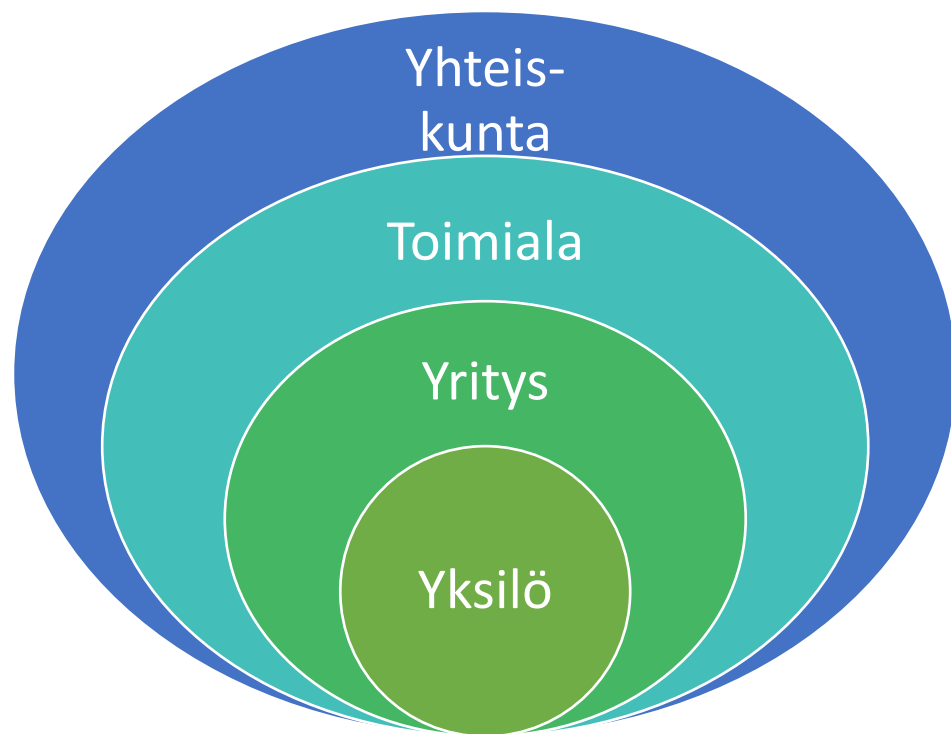
Kiertotalouden tavoitteiden saavuttaminen vaatii sekä jatkuvaa sidosryhmädialogia että käytännön toimintaan panostamista.

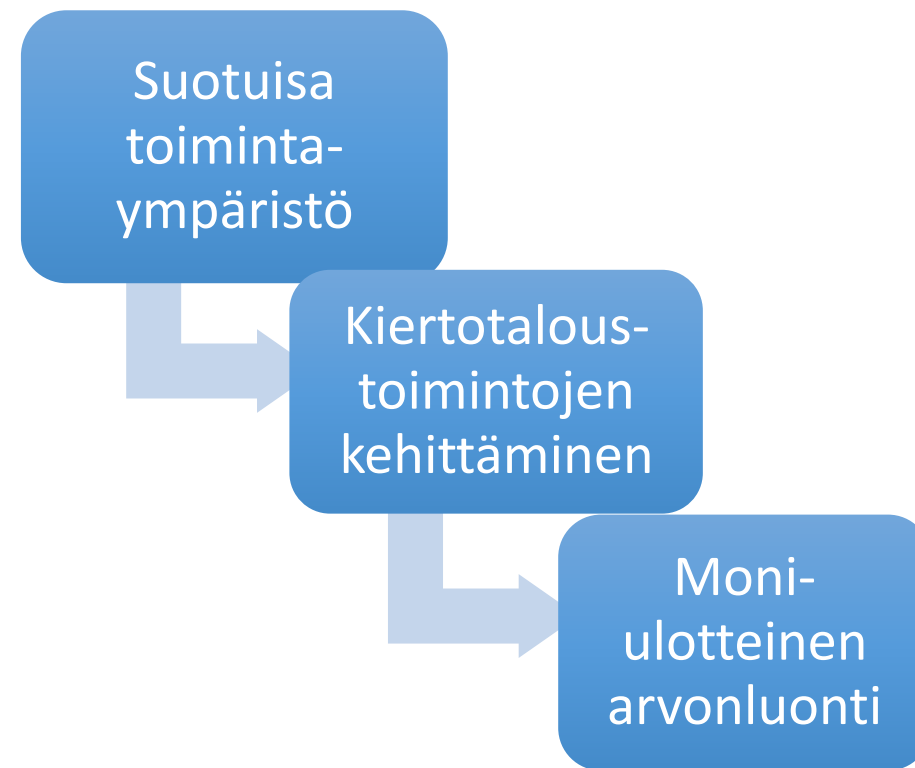
Lähde: CICAT2025 (2019). Kiertotalouden vahvistaminen vaatii siilot ylittävää yhteistyötä. Poliittikasuositus.

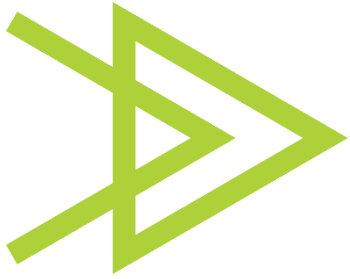
Kaksi näkökulmaa yhteistyöhön muutosvoimana

Sidosryhmäyhteistyö luo
**kollektiivista
muutostoimijuutta**
kiertotaloussysteemissä

Kiertotaloudessa arvonaluonti on
**relationaalista, systeemistä ja
moniulotteista**

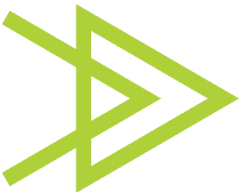
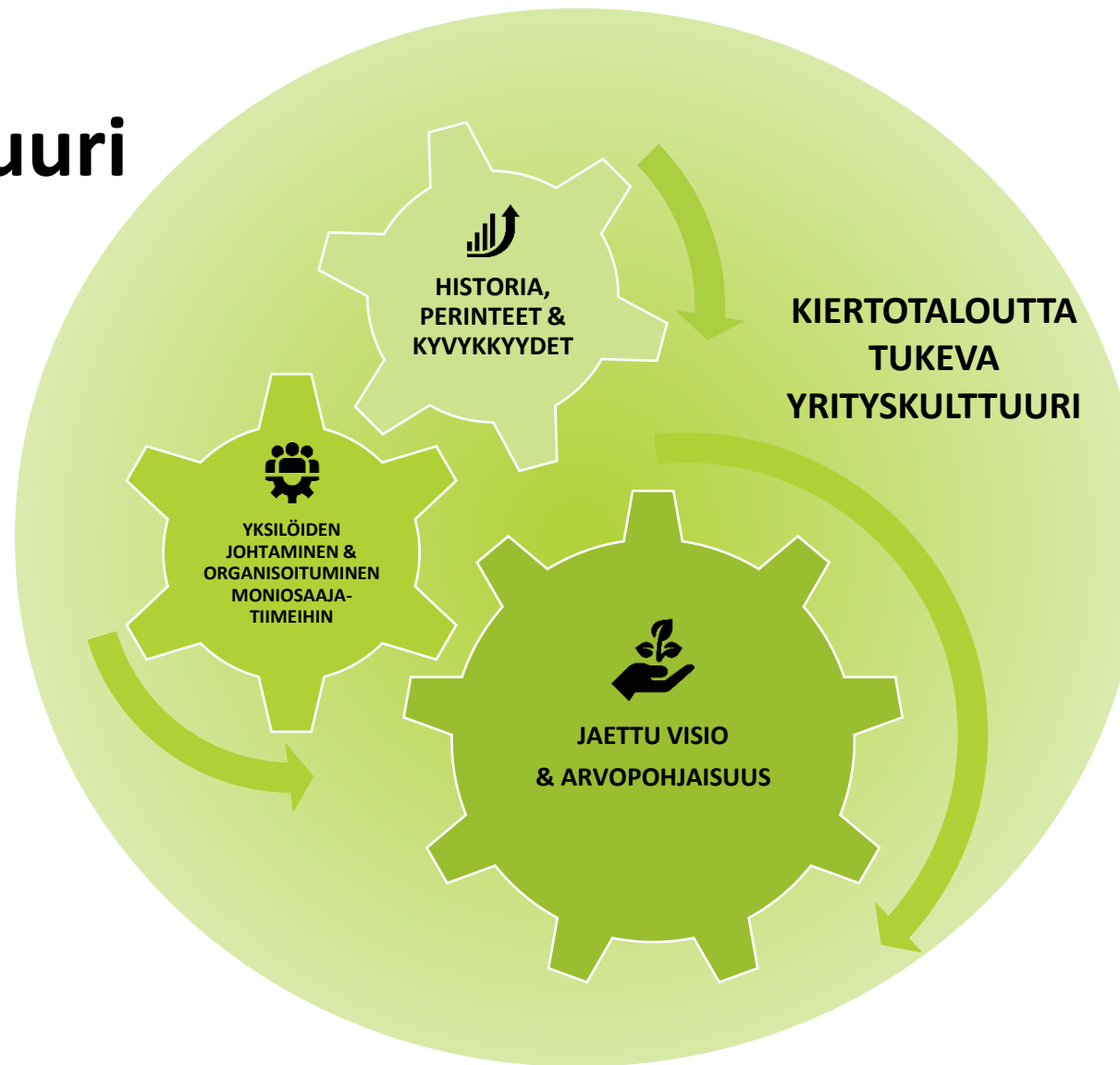

Rohkea yrityskulttuuri muutosvoimana

Jenni Kaipainen
Tampereen yliopisto

Rohkea yrityskulttuuri muutosvoimana:

*Löydöksiä
kiertotalouden
pioneeriyrityksistä*

Kaipainen, J. (2020) Strategic Renewal Process Towards Sustainability – An Ecosystem Approach. Master's thesis, Tampere University, Tampere, Finland. Available at: <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/120395>

Projektit muutosvoimana

Jatta Pitkänen & Hanna Lehtimäki, Itä-Suomen yliopisto

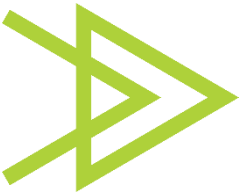
Ari Jokinen, Tampereen yliopisto

CICAT ➤➤2025

Projektit muutosvoimana kiertotalousmuutoksessa

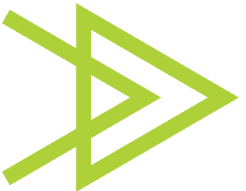
- Projekteista on tullut vakiintunut keino edistää yhteiskunnallisia siirtymiä, kuten kestävyysmuutosta, organisaatioissa
- Projekteilla voidaan tarkastella kehkeytyviä yhteiskunnallisia muutoksia, saada alkuun muutoksia sekä mahdollistaa tiedon kulkua organisaatiossa
- Projektien etuja ovat mukautuvuus, joustavuus, innovatiivisuus ja väliaikaisuus muutokseen kytkeytymisessä
- Projektikirjallisuus on osoittanut, että muutoksessa johtamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota projektin ja organisaation väliseen suhteeseen
- Tämä suhde voidaan nähdä projektin ja organisaation yhteiskehittämisenä, jossa nämä kaksi vaikuttavat vastavuoroisesti toisiinsa
- Muutos tapahtuu jaetun merkityksen luomisella, kollektiivisella oppimisella ja tunnustelemalla

Kiertotalousmuutoksessa johtaminen on navigointia

- Tutkimme sitä, miten projektitiimi, jolla ei ole hierarkista, virallista valtaa, toimii saadakseen ihmiset mukaan muutoksen tekemiseen
- Tutkimukssamme olemme erityisen kiinnostuneita projektitiimin käytännöistä jokapäiväisessä työssä sekä siitä, miten strategisia muutoksia toteutetaan ja miten ne kehittyvät tässä työssä
- Tutkimuksemme tulokset osoittavat, että muutos ei tapahdu organisaatiossa lineaarisena prosessina, vaan projektitiimi navigoi saadakseen aikaan muutosta
- Tärkeä navigoinnin ulottuvuus on vaikuttaminen. Vaikuttamalla projektitiimi sitouttaa verkoston toimijoita ja luo jaettua merkitystä muutoksen aikaansaamiseksi
- Projektitiimi myös reflektoi jatkuvasti tekemistään oppiakseen ja varmistaakseen, että he tekevät oikeita asioita ja uudelleenarvioivat ja muuttavat toimintaansa tarvittaessa rohkeasti
- Kestävyysmuutos ei tapahdu yleensä nopeasti vaan asteittain aloitteiden ja innovaatioiden, organisaatioiden sisäisen ja välisen uudelleenrakentumisen ja institutionaalisen muutoksen myötä

Projektilla voidaan siis saada aikaan muutosta...

1. Vaikuttamalla

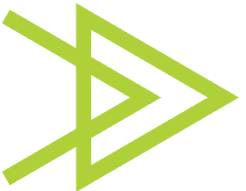
- Tuomalla yhteen toimijoita, jotka eivät ole aikaisemmin keskustelleet keskenään
- Hyödyntämällä erilaisia kommunikoinnin ja vuorovaikutuksen tyylejä keskustellessa ihmisten kanssa eri puolilla organisaatiota

2. Reflektoiden

- Tarkkailemalla omaa toimintaa, analysoimalla käytyjä keskusteluja ja oppimalla kokemuksista

3. Uudelleenarvioimalla

- Muuttamalla rohkeasti toimintaa tarvittaessa

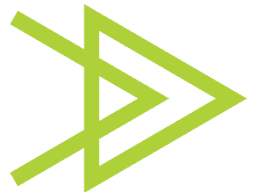
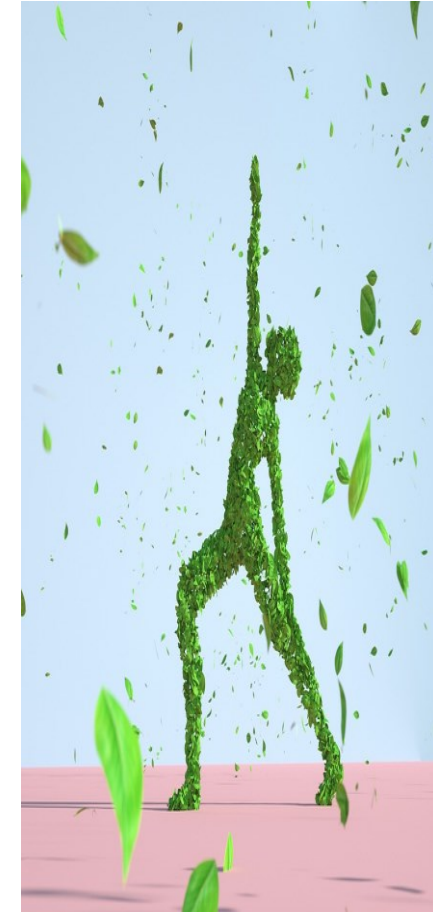
Yksilöt muutosvoimana

Tiina Onkila, Jyväskylän yliopisto
Katariina Koistinen, Vaula Berg, Turun yliopisto

CICAT ➤➤2025

Yksilöt muutostoimijoina kiertotaloudessa

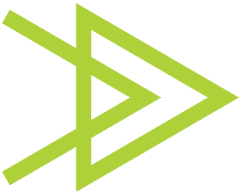
- Huomio kiertotaloustutkimuksessa ihmisiin ja heidän toimintaansa
- Suomalaista kiertotalouskenttää leimaa muutostoimijuus
 - **Yksilöt**
 - Organisaatiot
- Yksilöt keskeisiä muutostoimijoita
 - Moninaiset roolit
 - Erityyppistä toimintaa vaihtelevissa paikoissa ja tilanteissa

Edelläkävijyyden taakka

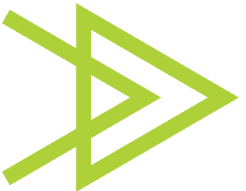
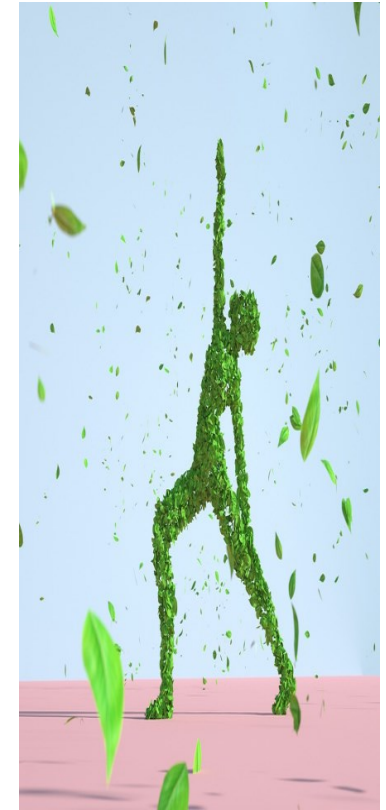

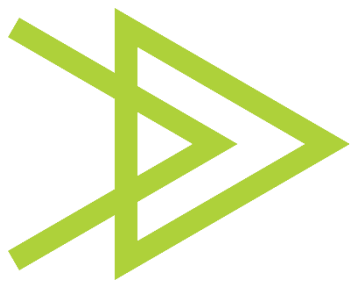
- Lähtökohtana innostus ja oma sitouminen
- Erilaisia haasteita ja esteitä toimintaympäristössä:
 - Muun muassa muutosvastarintaa, lainasäädäntöön liittyviä asioita, tasapainoilua taloudellisten tavoitteiden kanssa.
- Ihmisillä/ihmisryhmillä hyvin erilainen vastaanottavuus viestille:
 - Yhteistyötahot, yhteistä toimijuutta
 - Oppivat yleisöt
 - Vastustajat

Muutostoimijuus tunnekokemuksena

- Vahvasti tunteisiin kietoutuneita prosesseja
 - Tunteet palvelevat sekä toimijuuden motivaationa, prosessien aikana, että lopputuloksena
 - Vaihtelevat tunteet – innostuksesta ja inspiraatiosta turhautumiseen, ja joskus pelkoon uuden edessä
 - Muutosten onnistuessa vahvaa palkitukseksi tulemisen tunnetta sekä ylpeyttä ja onnistumisen kokemusta
- Yhteenvetona:
 - Yksilöt, vuorovaikutuksessa ympäröivien yhteisöjen kanssa, vahvoja muutoksen tekijöitä
 - Työssä omat haasteensa, mutta myös palkitsevuuden ja merkityksellisyyden kokemus

Circular Economy Bottom-Up: the opportunities and challenges of everyday circularity

*Angelina Korsunova, University of Helsinki
Department of Forest Sciences/
Helsinki Institute of Sustainability Science*

The Circular Citizens-project

Our focus | "Circular citizens" – the ones who are already implementing **zero waste lifestyles and/or responsible consumption principles**. Eco-influencers, bloggers, eco-activists and other interested citizens, aged 27-70+

Two contexts, 38 interviews

- Finland: 9 cities | Capital Region, Northern Ostrobothnia, Eastern Finland and Central Finland
- Russia: the city of St.Petersburg

Our goal | Understanding pioneering circular citizens to produce insights on how to support the transition to a circular economy that transcend local contexts

www.circular-citizens.com

UNIVERSITY OF HELSINKI

CHALLENGE #1

ALL LIQUID HOUSEHOLD GOODS PACKAGED IN PLASTIC

photo by @ekoelina

photo by @iisaraita

IMPLICATIONS:

How to motivate conventional retail actors to include re-fill options and alternative products packaged in cardboard?

CHALLENGE #2

THE INVISIBLE RENTING SERVICES

photo by @pallonkokoinenelama

Renting of household appliances, tools, camping gear and clothing are still rare. While these services already exist, citizen awareness regarding the renting option (vs. buying) is very low.

IMPLICATIONS:

Municipal-level support for promoting renting vs ownership

CHALLENGE #3

TIME FOR UPDATING THE SKILLS

photo by @iisaraita

IMPLICATIONS:

An opportunity space for new products and services aimed at supporting citizen repair & mending activities

CHALLENGE #4

THE STORING OF SORTED WASTE

photo by @alexandranenko

In St.Petersburg, the recycling points for sorted waste are often located far away, active citizens end up compressing and storing large fractions of sorted waste at home to transport bigger batches to recycling stations at once.

IMPLICATIONS:

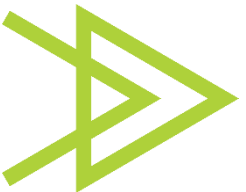
Interest towards expertise, solutions and services aimed at facilitating waste sorting for citizens.

CICAT ➤➤2025

Yhteenvetona kiertotalousmuutoksen johtamisesta

Yhteenvetona

- Kiertotalous vaatii **monitasoisen** systeemisen muutoksen
 - **Sosiokulttuurinen muutos** teknistaloudellisen muutoksen ohella
 - Muutos toteutuu **asteittainen**, jatkuvan tekemisen kautta
 - *We're not there yet ...* Aito kiertotalouskuluttaja on pakotettu hyper-aktiivisuuteen: = liiketoimintamahdollisuuksia!
- **Miten vauhdittaa kiertotalousmurrosta?**
 - Systeeminen muutos vaatii **rohkeutta** myös yrityskulttuurilta
 - Monitasoinen **yhteistyö** toimii kiertotalousmurroksen **liimana**
 - Kestävyyshuolista edistetään **projektien** avulla
 - Muutosjohtaminen on **navigointia** reflektoinnin & vaikuttamisen kautta
 - Aktiivisten muutoksentekijäyksilöiden tasapainoilu innostuksen & vastustuksen välimaastossa; **tunteet** muutosvoimana

Ole yhteydessä!

satu.teerikangas@utu.fi

marileena.t.makela@jyu.fi

tiina.onkila@jyu.fi

anna.l.heikkinen@tuni.fi

jenni.kaipainen@tuni.fi

jatta.pitkanen@uef.fi

angelina.korsunova@helsinki.fi

Jatketaan keskustelua! Tule mukaan kiertotaloussymposiumiin 11.11.2021!

<https://cicat2025.turkuamk.fi/fi/symposium/> (online & Tampereella)